

Jaarplan 2018

Netwerk Palliatieve Zorg Rivierengebied

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Algemeen	4
<i>Doel</i>	4
<i>Richting gevende kaders voor netwerken palliatieve zorg</i>	5
2. Jaarplan 2018.....	6
Bijlage 1. NPZR kerngegevens	9
Bijlage 2 Samenwerking in SEPTET – en Septet jaarplan	12
Bijlage 3. Doelstellingen Nationaal Programma Palliatieve Zorg (NPPZ) 2014-2020	16

Inleiding

Voor u ligt het jaarplan 2018 van het Netwerk Palliatieve Zorg Rivierengebied (NPZR)¹. In dit jaarplan worden de activiteiten van het NPZR beschreven.

Het jaarplan is, in samenwerking met de stuurgroep van het Netwerk Palliatieve Zorg Rivierengebied, opgesteld door de netwerkcoördinator.

Het jaarplan is dit jaar later opgesteld dan andere jaren. De stuurgroep heeft hiervoor gekozen om zo de periode van inwerken van de nieuwe netwerkcoördinator (vanaf 1 december 2017) gelijk ook te benutten als brede inventarisatie van sterke en minder sterke aspecten in het functioneren van het netwerk en de palliatieve zorg in de regio. De uitkomsten van deze inventarisatie zijn, na prioritering in de stuurgroep, meegenomen in dit jaarplan.

Leeswijzer.

Na een korte algemene introductie vindt u vanaf pagina 7 de daadwerkelijke plannen. In bijlagen is meer informatie betreffende het NPZR, Septet en doelen van het Nationaal Programma Palliatieve Zorg opgenomen.

Janine van Walraven.

¹ Een Netwerk Palliatieve Zorg is een formeel en duurzaam samenwerkingsverband van zelfstandige organisaties die betrokken zijn bij palliatieve zorg in een specifieke regio. De samenwerking binnen een netwerkregio moet gericht zijn op een compleet, samenhangend en dekkend aanbod van palliatieve zorg van verantwoorde kwaliteit. Het netwerk palliatieve zorg speelt een rol in het informeren van zorgverleners over de beschikbare deskundigheid in de regio zodat patiënten en diens naasten tijdig passende zorg kunnen ontvangen. De netwerkcoördinator speelt hierin een centrale rol doordat hij initieert, adviseert en faciliteert met betrekking tot de continue verbetering van de kwaliteit en toegankelijkheid van de palliatieve zorg in de regio. (Kwaliteitskader 2017). Het Ministerie van VWS subsidieert deze Netwerken Palliatieve Zorg, omdat zij belang hecht aan netwerkvorming in de palliatieve zorg.

1. Algemeen

Doel

Het doel van de samenwerking binnen het Netwerk palliatieve zorg Rivierenland is het optimaliseren van de toegankelijkheid en kwaliteit van de palliatieve zorgverlening aan de individuele cliënt en diens naasten, op die plaats waar het gezien de wensen van de cliënt mogelijk is.

Het convenant, waarin deze samenwerking binnen de regio verder is uitgewerkt, vermeldt ook subdoelen voor het NPZR, zie hiervoor de bijlage 1.

Voor kwaliteit van de palliatieve zorgverlening staat het realiseren van wensen en doelen van cliënten in de palliatieve fase centraal. Op hoofdlijnen zijn deze wensen en doelen als volgt:

Wensen en doelen van de patiënt en diens naasten

'Ik wil dat de juiste zorgverleners op het juiste moment op de hoogte zijn van mijn waarden, wensen en behoeften'

'Ik wil kunnen sterven op mijn plek van voorkeur met voor mij passende zorg'

'Ik wil dat voor mij belangrijke personen ondersteund en betrokken worden bij mijn zorg'

'Ik wil zo lang mogelijk betrokken worden bij - en regie hebben over - belangrijke beslissingen m.b.t. mijn ziekte en zorg'

'Ik wil kunnen rekenen op passende ondersteuning bij klachten op lichamelijk, emotioneel, sociaal en geestelijk gebied'

'Ik wil goede kwaliteit van zorg ontvangen verleend door deskundige en evenwichtige zorgverleners'

'Ik wil, indien nodig, kunnen beschikken over passende extra ondersteuning en diensten'

Bronnen:

'What's important to me', a Review of Choice in End of Life – The Choice in End of Life Care Programme Board, 2015

'uwmeningoverpalliatievezorg.nl'

nog niet gepubliceerde data van ZonMw-project

Deze wensen en doelen zijn de basis van het Kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland (2017).² Dit kwaliteitskader zal nog op veel aspecten de slag "van papier naar praktijk" moeten maken, het NPZR ziet dit als een kernactiviteit de komende jaren.

² <https://i-iknl.nl/palliatieve-zorg/kwaliteitskader-palliatieve-zorg>.

Richting gevende kaders voor netwerken palliatieve zorg

De landelijk uitgangspunten voor het netwerk zijn:

- het door VWS geformuleerde beleid, verwoord in het Nationaal Programma Palliatieve Zorg (2016 -2020). Dit is het landelijk strategisch beleidsplan dat zich met name richt op kwaliteitsverbetering van de palliatieve zorg³. Zie voor de doelen van het NPPZ [bijlage 3](#).
- het Kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland (2017) is de algemene richtlijn van waaruit de netwerkpartners willen werken,
- de Handreiking minimale eisen netwerk palliatieve zorg waarin de kerntaken van het netwerk en de netwerkcoördinator staan omschreven (Fibula 2014).⁴

Het NPZR conformeert zich aan deze uitgangspunten en kaders.

³ <https://nationaalprogrammapalliatievezorg.nl/>

⁴ <http://www.stichtingfibula.nl/Portals/158/Documenten/Handreiking%20minimale%20eisen.pdf>

2. Jaarplan 2018

Gevolgde proces.

Het NPZR werkt aan de reeds beschreven doelen en binnen de genoemde kaders.

In 2018 zijn de onderwerpen waar met name de focus op gaat liggen bepaald met behulp van de gehouden inventarisatie door de netwerkcoördinator. De inventarisatie heeft plaats gevonden door 1) gesprekken met de stuurgroep leden en 2) de uitkomsten van een eerder gehouden enquête binnen het netwerk. Hierbij is de “Handreiking minimale eisen voor netwerken palliatieve zorg”⁵ gehanteerd als leidraad.

In de stuurgroep zijn vervolgens van de verbeterpunten uit de inventarisatie de prioriteiten vastgesteld. Deze zijn opgenomen in voorliggend jaarplan.

Toelichting.

In het overzicht vindt u onderdelen welke soms organisatie-gericht zijn, soms inhoudelijk. Ook onderdelen en bijbehorende activiteiten die jaarlijks terugkeren zijn opgenomen in het overzicht.

U vindt de hoofdlijnen en “er-doelen”, verdere concretisering van doelen en bepalen en uitwerken van activiteiten vindt plaats in werkgroepen of in de stuurgroep.

Om het Kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland meer handen en voeten te geven is ervoor gekozen te starten met de palliatieve overdracht voor verpleegkundigen. Dit heeft raakvlak met de onderwerpen markering, proactieve zorgplanning en het individueel zorgplan uit het Kwaliteitskader. Binnen alle activiteiten van het NPZR zullen verbanden met het Kwaliteitskader aanwezig zijn.

Septet

NPZR werkt samen met Septet⁶ en werkt mee aan de doelen van Septet, deze zijn opgenomen in [bijlage 2.](#)⁷ De vorm waarin wordt meegewerkt kan wisselen per organisatie, al naar gelang het onderwerp /project of onderzoek van toepassing is binnen de setting.

⁵ <http://www.stichtingfibula.nl/Portals/158/Documenten/Handreiking%20minimale%20eisen.pdf>

⁶ <https://nationaalprogrammapalliatievezorg.nl/Consortia/Consortium-Septet>

⁷ *Om palliatieve zorg in Nederland te optimaliseren, zijn zeven consortia palliatieve zorg gevormd. Consortia zijn samenwerkingsverbanden van expertisecentra palliatieve zorg, Netwerken Palliatieve Zorg en het IKNL (Integraal Kankercentrum Nederland). In iedere regio zijn de meest relevante zorgverleners en organisaties betrokken, zoals huisartsen, hospices, verpleeghuizen, thuiszorg, ziekenhuizen, vrijwilligers en patiëntenorganisaties. De consortia werken samen en stemmen af in het Landelijk Overleg Consortia (LOCo).*

	Onderdeel	Doelen	Aanpak / concretisering	Planning
	Kwaliteitskader Palliatieve zorg NL	Implementeren.	<ul style="list-style-type: none"> * Elke NPZR-organisatie maakt eigen plannen hiertoe en wisselt deze uit * NPZR verbindt, neemt initiatieven in regioverband, informeert, communiceert en faciliteert. 	Heel 2018
ORGANISATIE	Heroriëntatie/actualisering op het convenant, de organisatie en het regioprotocol.	Verbeteren, actualiseren, waardoor de draagkracht van het NPZR vergroot wordt	<ul style="list-style-type: none"> * verbinding tot stand brengen stuurgroep /managemnt en bestuurders, * convenant actualiseren (organisatie en verantwoordelijkheden) *incl. beleid bij nieuwe toetreders *incl. afspraken m.b.t. de beleidscyclus * regioprotocol actualiseren 	Q3 en Q4
	Deelnemers NPZR	Verbeteren netwerk - afspiegeling actoren in de regio	<ul style="list-style-type: none"> * Verstandelijk gehandicaptenzorg /onderzoeken wat wensen zijn en op welke manier ondersteuning vorm kan krijgen * huisartsen beter inbedden in de netwerkorganisatie, * anderen 	Heel 2018
INHOUD	Overdracht	Verbeteren verpleegkundige palliatieve overdracht	<ul style="list-style-type: none"> * werkgroep instellen * opdracht formuleren, * uitvoeren, * implementatie van het resultaat 	Q2 - Q4
	Formele/informele zorg	Versterken samenwerking	<ul style="list-style-type: none"> * Dialoogbijeenkomst organiseren in sm VPTZ-Nederland * komen tot vervolgsafspraken om de samenwerking verder te versterken 	Q3
	Communicatie	Verbeteren communicatie	<ul style="list-style-type: none"> * opdracht formuleren werkgroep * heroriënteren op de samenstelling werkgroep, * actualiseren website, * actualiseren logo NPZR * Pal4U incl regiogids uitgeven * gebruik DVD "Palliatieve zorg in regio Rivierenland" * overwegen nieuwsbrief uitgeven 	Q2 en Q3

JAARLIJKS (doelen zie Handreiking minimale eisen - Fibula)	Onderdeel	Doelen	Aanpak / concretisering	Planning
	Coördineren	<ul style="list-style-type: none"> * 2018: er zorg voor dragen dat de netwerkstructuur vol doet aan de minimale eisen netwerkondersteuning * uitvoering geven aan het jaarplan * organiseren stuurgroepbijeenkomsten (9 x per jaar) * organiseren en begeleiden van werkgroepen (i.v.t) * jaarplannen van betrokken organisaties worden gedeeld (mogelijkheden verbinding) * actieve deelname aan Septet 		Heel 2018
	Informereren	<ul style="list-style-type: none"> * Doorlopend actualiseren website * Herkenbaarheid en inbreng van NPZR breder onder de aandacht brengen * Organisaties verbonden aan het netwerk kennen elkaars zorgaanbod en maken optimaal gebruik van elkaar in de zorg voor cliënten * App PalliArts up to date houden 		Heel 2018
	Signaleren	<ul style="list-style-type: none"> * Hiaten en overlap in kaart krijgen in de regio, hierover signaleren en adviseren. 		Heel 2018
	Faciliteren	<ul style="list-style-type: none"> * 2018: onderzoeken wens casuïstiek besprekingen, evt. opzet uitwerken en realiseren * Hulpmiddelen beschikbaar stellen (regionaal en landelijk) voor gesignaleerde tekortkomingen * jaarlijks minimaal twee scholingen organiseren voor verpleegkundigen/verzorgenden en andere belangstellenden (2018: ook accreditatie aanvragen) * zo nodig ondersteuning bieden bij individuele netwerkorganisaties bij beleid- en implementatievraagstukken m.b.t. palliatieve zorg * Waar nodig implementatie en borging van het zorgpadservensfase en PATZ groepen in de regio ondersteunen en stimuleren 		Heel 2018

Bijlage 1. NPZR kerngegevens

Doel en subdoelen

Het Netwerk Palliatieve Zorg Rivierengebied vormt al jaren een samenwerkingsverband van organisaties en instellingen die palliatieve zorg bieden in de regio Rivierengebied. Doel van deze samenwerking is het optimaliseren van de toegankelijkheid en kwaliteit van de palliatieve zorgverlening aan de individuele cliënt en diens naasten, op die plaats waar het gezien de wensen van de cliënt mogelijk is.

De hoofddoelstelling is uit te splitsen in de volgende *subdoelstellingen*:

- Samenwerking en afstemming betreffende het verlenen van palliatieve zorg, zowel op het niveau van organisaties en beroepsgroepen, als op het niveau van de uitvoering van zorg;
- Afstemmen van het aanbod van palliatieve zorg op de vraag van cliënten en naasten;
- Het verbeteren van kwaliteit en toegankelijkheid van palliatieve zorg binnen de regio van het Netwerk Rivierengebied;
- Het geven van voorlichting aan hulpverleners en cliënten over mogelijkheden van palliatieve zorg in de regio;
- Het bundelen en beschikbaar stellen van kennis en expertise middels een mogelijkheid voor goede en toegankelijke consultverlening palliatieve zorg in samenwerking met het Integraal Kankercentrum Nederland (IKNL) en netwerk ondersteuning.
- Deskundighedsbevordering voor reguliere zorgverleners.

Samenstelling NPZR

Regio Rivierengebied

Het Netwerk Palliatieve Zorg Rivierengebied voert de activiteiten binnen het gebied van de gemeentes Tiel, Buren, Geldermalsen, Culemborg, Neder Betuwe, Neerijnen, West Maas en Waal en Lingewaal. Totaal aantal inwoners van het werkgebied: +/- 175000

Participanten

▪ Stichting Zorgcentra Rivierenland	▪ Christelijk Zorgcentrum 't Anker
▪ Stichting Zorgcentra de Betuwe	▪ VPTZ (Vrijwilliger Palliatief Terminale Zorg)
▪ Zorggroep Maas&Waal	▪ Hospice Nocturne
▪ Ziekenhuis Rivierenland Tiel	▪ Zorgcentrum de Wittenberg
▪ Stichting Thuiszorg en Maatschappelijk Werk Rivierenland	▪ Coöperatieve Huisartsen Vereniging Gelders Rivierenland
▪ Zorgcentrum Avondlicht	

- Penvoerder van het Netwerk: Stichting Zorgcentra Rivierenland (SZR).
- Voorzitter van de stuurgroep: Dikkie van Zetten, zorgmanager SZR.
- Netwerkcoördinatoren NPZR: Janine van Walraven (12 u/wk), Jeroen Joosten (4u/wk)

Organisatie

Het NPZR heeft een convenant waarin de organisatie staat beschreven. In de praktijk functioneert het Netwerk bij aanvang van 2018 voornamelijk met een Stuurgroep, diverse werkgroepen en netwerkcoördinator.

De Stuurgroep bevat een afvaardiging van een aantal van de betrokken organisaties en bestaat uit zowel professionals als management. De Stuurgroep heeft als taak zorg te dragen voor communicatie en invulling binnen de eigen organisatie als ook een actieve bijdrage te leveren aan de input voor en het uitvoeren van de activiteiten.

De Stuurgroep vergadert 8 à 10 maal per jaar. Diverse werkgroepen geven uitvoering aan de in het jaarplan vastgestelde activiteiten.

Coördinatie

Het Netwerk ontvangt subsidie rechtstreeks van VWS in het kader van de regeling Palliatieve Terminale Zorg. Door deze subsidie is het mogelijk een netwerkcoördinator in te zetten. Zij signaleert knelpunten, faciliteert het netwerk en het netwerkbestuur, coördineert de activiteiten en informeert alle partijen.

Structurele activiteiten

Het volgen en uitvoering geven aan het landelijk beleid (VWS) betreffende de ontwikkeling van de netwerken en de uitrol van het nationaal programma palliatieve zorg

Het NPZR volgt deze ontwikkelingen nauw en geeft feedback waar mogelijk en zal haar activiteiten hierop afstemmen.

Septet (consortium)

Het NPZR werkt in bovenregionaal verband samen binnen het consortium Septet. Consortia zijn samenwerkingsverbanden van expertisecentra palliatieve zorg, Netwerken Palliatieve Zorg en het IKNL (Integraal Kankercentrum Nederland). In iedere regio zijn de meest relevante zorgverleners en organisaties betrokken, zoals huisartsen, hospices, verpleeghuizen, thuiszorg, ziekenhuizen, vrijwilligers en patiëntenorganisaties. NPZR werkt mee aan de realisatie van de gestelde doelen.

Communicatie met de doelgroepen

- Het Netwerk Palliatieve Zorg gebruikt als communicatiemiddelen o.a.: Magazine Pall 4 u, DVD 'Palliatieve Zorg in Regio Rivierenland' de website en Facebookpagina
- Sociale kaart op de website actueel houden.
- Magazine verspreiden.
- Evaluatie gegevens uit de Hospitia en tijdens voorlichtingsbijeenkomsten

Overleg met cliënten(organisaties) van het Netwerk

- Overleg met de cliënten(organisaties) van organisaties die onderdeel zijn van het netwerk. Hierin wordt samengewerkt met de andere netwerken binnen de regio en de consortia (in de regio Gelderland en Utrecht)

Overleg met het Zorgkantoor/verzekeraar.

- Voor een deel hebben de aangesloten organisaties individueel overleg. Daarnaast hebben de gezamenlijke netwerken uit Midden Nederland afstemmingsoverleg met een Zorgkantoor/verzekeraars

Werkgroepen

Werkgroep	Leden	Organisatie
Deskundigheidsbevordering (vaste werkgroep)	J. van Walraven (vz) A. van der Wouw N. Golsteijn T. Wijnen E. Hol	Netwerkcoördinator STZDB ZRT STMR VPTZ
P.R. , Communicatie en IDPZ (vaste Werkgroep)	M. Slootman (vz) W. Wallenburg J. Gerrits E. Hol J. van Walraven	Hospice Nocturne SZR ZMW Coördinator VPTZ Netwerkcoördinator
Verpleegkundige overdracht (2018)	T. Wijnen (projectleider) J. van Walraven N. Golsteijn A. van der Wouw A. Auwens G. Oosterom N. Blok M. van den Brink S. Schonenberg	STMR Netwerkcoördinator ZRT SZDB SZR ZRT STMR STMR ZRT

Bijlage 2 Samenwerking in SEPTET – Netwerk palliatieve zorg Rivierengebied

In 2015 is gestart met het Nationaal Programma Palliatieve Zorg, dat tot 2020 een extra impuls geeft aan samenhang en verbetering van palliatieve zorg, onderwijs en onderzoek. Het programma kent verschillende onderdelen. Belangrijk is de inrichting van regionale samenwerkingsverbanden: de consortia palliatieve zorg. In de regio Midden-Nederland is dat Septet. Ook het Netwerk palliatieve zorg Rivierengebied is hierbij aangesloten. Hierin werken zeven netwerken palliatieve zorg samen met het Expertisecentrum Palliatieve Zorg en het Integraal Kankercentrum Nederland.

Wat zijn de speerpunten?

- Optimale palliatieve zorg in de eerste lijn: huisartsengroepen verbinden zich aan de samenwerking, onderwijs en onderzoek in het consortium
- 'Warme' overdracht van patiëntgegevens tussen verschillende zorgaanbieders verbonden aan zorg thuis, in verpleeghuis, ziekenhuis en hospice.
- Onderlinge ondersteuning bij de implementatie van 'goede voorbeelden', d.w.z. instrumenten en methoden die de kwaliteit van palliatieve zorg bevorderen.

Septet stimuleert zorgverleners over muren heen samen passende zorg te realiseren. Samen optrekken in de zorg, inrichten van structuren om samen te leren en ontwikkelen zien wij als de uitdaging om de kwaliteit van de palliatieve zorg te verbeteren

Wat willen we bereiken?

Septet wil graag dat voor alle mensen in de palliatieve fase zorg beschikbaar is, gebaseerd op de persoonlijke wensen en behoeften. De zorgvrager, zijn informele en formele zorgpartners werken in dialoog samen in een herkenbare structuur die gericht is op kwaliteit en ontwikkeling.

Waar staan we voor?

- Dichtbij - Drempelloze zorg dichtbij huis, dichtbij de wensen en behoeften van zieke mens & naasten en dichtbij de praktijk van de zorgverlening.
- Deskundig - Deskundige zorg, ondersteuning en begeleiding door professionals en vrijwilligers.
- Slagvaardig - Zeggen wat we doen, doen wat we zeggen en tijdig bijstellen.
- Toegevoegde waarde - Datgene doen, wat voor de patiënt en zijn omgeving er werkelijk toedoet.

Hoe wil Septet dat doen?

- Septet maakt concrete zorgverbeterplannen en voert projecten uit waarvan de resultaten direct bijdragen aan de kwaliteit van zorg.
- Septet sluit aan bij in het veld erkende normen over de kwaliteit van palliatieve zorg. Septet let daarbij specifiek op het patiëntenperspectief.
- Septet stimuleert gebruik van in de regio ontwikkelde kwaliteitsproducten zoals het Utrechts Symptoom Dagboek en het palliatief redeneren.
- Zowel patiënten en naast als de brede professionele achterban hebben een belangrijke adviesrol binnen Septet.

Projecten

1. HOPEVOL - richt zich op hospicezorg

Dit staat voor **H**Ospicezorg die **P**assend is en de **E**igen wens van mensen in de palliatieve terminale fase **V**OLgt.

Toelichting. Het onderzoek gaat over hoe de (kwaliteit van de) **hospicezorg** eruit zou moeten zien volgens de zorgvragers. De nadruk in het project ligt op het verkrijgen van inzicht in welke mensen in hospices verblijven en verbleven, wat hun vragen zijn en waren en hoe de zorg daarop ingericht wordt en werd. Uniek in dit project is een continue dialoog tussen zorgvragers (patiënten en naasten), zorgverleners (professionals en vrijwilligers), beleidsmakers en de projectleden (waaronder de hospicekoepels). Het resultaat van HOPEVOL is een advies en implementatieplan voor de inrichting van hospicezorg.

2. INZICHT - richt zich op diverse organisatievormen

Dit staat voor het **IN**itiëren en realiseren van dagelijkse **Z**ingeri**CHT**e zorg door integratie van het Ars Moriendi model in het Utrecht Symptoom Dagboek tot het USD-4D.

Mensen in de palliatieve fase kunnen niet meer genezen, maar wel hopen op een optimale kwaliteit van leven en uiteindelijk kwaliteit van sterven. Het afstemmen van de zorg op de individuele kwaliteit van leven is niet eenvoudig. Kwaliteit van leven (en ook sterven) kent een existentiële, psychische, sociale en lichamelijke dimensie. Dit project richt zich daarom op de communicatie tussen patiënten, naasten en zorgverleners en ook tussen zorgverleners die samenwerken. Er wordt een instrument (door)ontwikkeld dat helpt ervaringen van de patiënt meer zichtbaar te maken en gemakkelijker te bespreken. Dit 'Utrecht Symptoom Dagboek-4D' bestaat uit vragen aan de patiënt over lichamelijke, psychische, sociale en spirituele zorgen die hen bezig houden. Iedere week beantwoordt de patiënt zelf de vragen als basis voor gesprek met zorgverleners. In 3 projectfasen wordt gewerkt aan de combinatie van onderzoek, scholing en implementatie.

3. **KWASA** - richt zich op verpleeghuiszorg

Dit staat voor **KW**aliteit van zorg, **SA**menwerken in signaleren en besluitvorming in de palliatieve fase

Om symptomen adequaat te signaleren, diagnostiek en interventies uit de richtlijnen palliatieve zorg goed toe te passen en vervolgens zorgvuldig afwegingen in beleid te maken, zijn de praktijkwerkmethodes *Besluitvorming in de Palliatieve Fase (BPF)* en *Signalering in de Palliatieve Fase (SPF)* ontwikkeld. Deze methodes hebben tot doel zorgverleners in de praktijk van alledag te ondersteunen en zijn gestoeld op het concept 'palliatief redeneren'.

Dit project richt zich op de integratie van de beide methodes. Onderzoeksvraag:

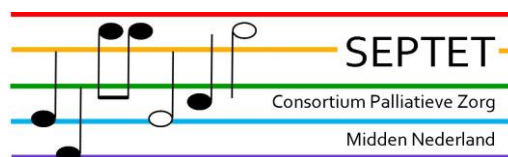
Leidt het gebruik van een integrale toepassing van de praktijkwerkmethodes SPF en BPF in het verpleeghuisdomein tot meer eigen regie voor patiënten in de palliatieve fase en hun naasten, meer afstemming in de samenwerking en daardoor beter passende zorg?

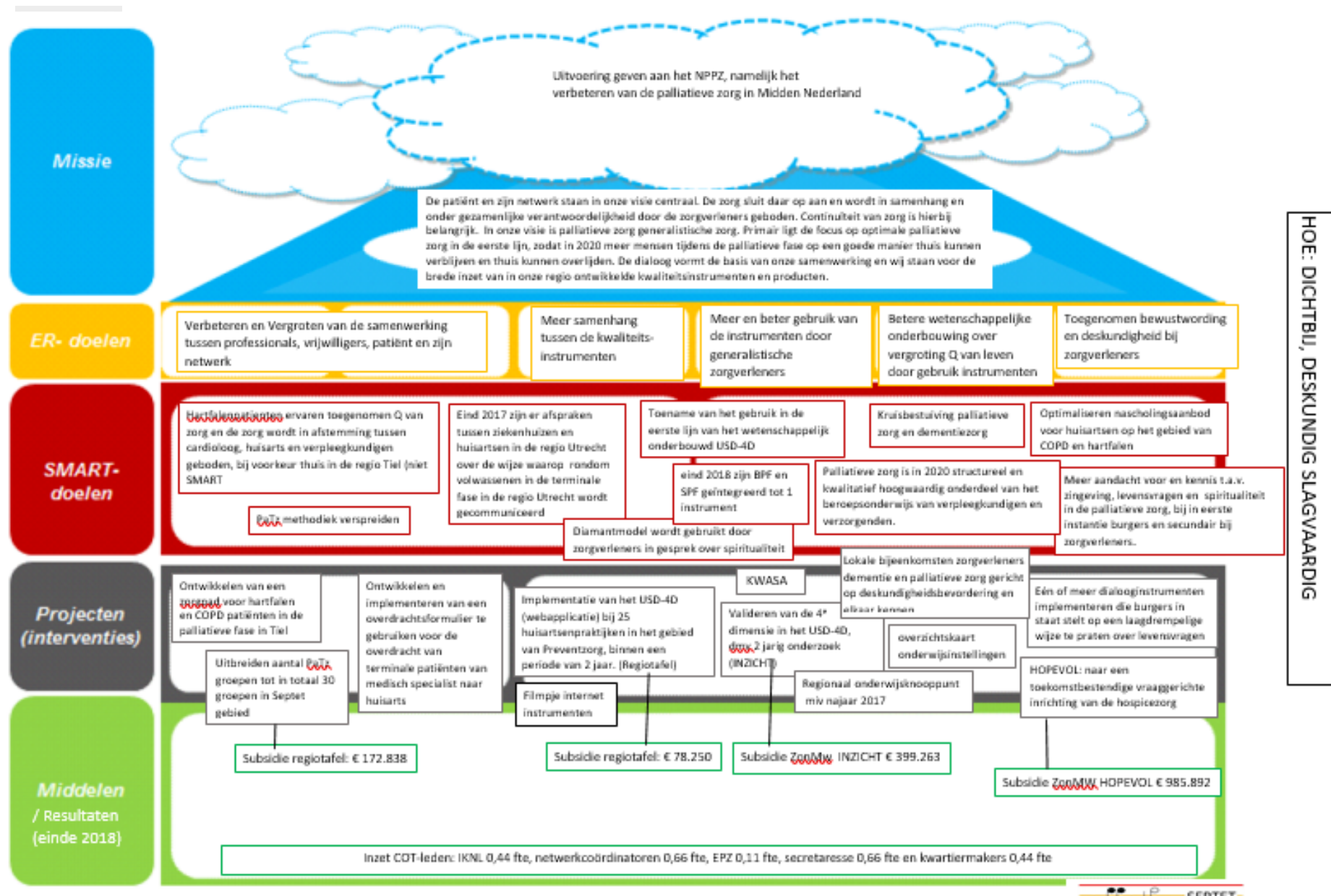
4. **DIAMAND** - We richten ons op 5 groepen patiënten die thuis, in ziekenhuis of verpleeghuis verblijven: mensen met een Nederlandse culturele achtergrond die wilsbekwaam zijn, mensen met dezelfde achtergrond met beginnende dementie, en mensen met een Turkse, Marokkaanse en Surinaamse achtergrond.

Dit staat voor **DI**alooq op basis van het **Ars Moriendi** model voor autochtone en **Allochtone** **N**ederlanders en mensen met **D**ementie

Hoe kunnen patiënten, naasten en zorgverleners optimaal ondersteund worden om in gesprek te gaan over de betekenis en beleving van de palliatieve fase (ethische en spirituele dimensie), en hoe kan de opbrengst van deze gesprekken zo doorwerken in de communicatie tussen zorgverleners in de keten, dat deze richtinggevend is voor het aanbieden van beter op patiënt en familie afgestemde zorg?

Dit onderzoek wil patiënten, naasten en zorgverleners ondersteunen om samen in gesprek te gaan over wat van waarde is, steun en kracht geeft, en welke keuzes passen bij de palliatieve fase.

Bijlage 3. Doelstellingen Nationaal Programma Palliatieve Zorg (NPPZ) 2014-2020

In 2020 is iedere burger, als het aan de orde is, verzekerd van goede palliatieve zorg op de juiste plaats, op het juiste moment en met de juiste zorg en ondersteuning.

Doelstellingen op het gebied van bewustwording en cultuur:

1. Het bewustzijn over palliatieve zorg bij burgers is vergroot en het is normaal om tijdig stil te staan bij het levenseinde.
2. Het bewustzijn over palliatieve zorg bij zorgverleners is vergroot en het is normaal om tijdig stil te staan bij het al of niet doorbehandelen.

Doelstellingen op het gebied van organisatie en continuïteit

1. Meer mensen kunnen op de plek van hun voorkeur (veelal thuis) overlijden dan in 2014.
2. De zorg is onderdeel van de reguliere zorgverlening en sluit beter aan bij (onder meer) de ouderenzorg en de welzijnssector.
3. Specialistische en multidisciplinaire kennis is snel beschikbaar, met meer aandacht voor de sociale en spirituele dimensie tijdens de palliatieve fase.

Doelstellingen op het gebied van zorginnovatie en kwaliteit:

1. De kwaliteit van de palliatieve zorg is verbeterd.
2. Iedereen werkzaam in de zorg heeft een goede basiskennis over palliatieve zorg (inclusief sociale en spirituele dimensie).
3. Minder mensen ervaren onnodige pijn en benauwdheid tijdens het sterfproces.
4. De kennis over en organisatie van palliatieve zorg voor speciale doelgroepen is verbeterd.

Doelstellingen op het gebied van patiëntparticipatie en ondersteuning:

1. De behoefte van mensen in de laatste levensfase en hun naasten staan centraal. Mensen in de laatste levensfase zijn beter voorbereid en worden meer als partner betrokken bij de palliatieve behandeling.
2. Mantelzorgers zijn minder vaak overbelast.
3. De inzet van opgeleide vrijwilligers in de laatste levensfase is mogelijk op alle plaatsen waar mensen overlijden.